

Forfatter: Helgesen, Poul

Titel: Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Citation: Helgesen, Poul: "Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab", i Helgesen, Poul: *Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*, udg. af P. SEVERINSEN , 1932-1948, s. 296. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-helgesen01-shoot-idm140085694520896.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Tekst B.

Her begyndis Konning Christians thendt Andens Krønicke och Historie, Aar U M D xxiiij.

Huem Gud forsmaar ij allennstundt
Och hader hanns Ord aff Hiertenns Grundt,
Hanndt faar huercken Lijcke eller rolig Liff
Menn euige Feijede och dagliig1) Kiiff.
Der min Fader døde mente jeg saa
Diissze threj Riger att jeg skulle faa
Da bleff jeg Herre effter hanns dødt.
Jeg tøchtte hannd vaar ij Sindett forblødt
Jeg satte mig for2) udenn all Miskundhedt
Slett att fordempe og legge nedt
Jeg sparde eij Quinde, Suendt eller Mandt
Jeg thuingde dennem alle under min Haandt,
Leege och Lerde, Ridder og Suenne,
De skulle mig alle fire og thienne [1b]
Jeg vaar dennem icke meget godt
Jnngenn fattige seede3) jeg bodt,
Der min Fader ennd vaar ij Liiffue
Begijndte jeg først med Bispene at kiifue
Der haffuer jeg altid holdett op paa
Thill Gud hannd thog mig Rigett fraa,
Jeg førde enn Kriig ij Suerig indt
Saa mange der blegnett ved4) paa Kindt,
Jeg vanndt enn Stridt og thapte enn andenn,
Thett kannd jeg schriffue och sige forsandenn
Mitt Videnskab5) achtett jeg saa at spilde
Fordi de undte mig Rigett ilde,
Thi førde jeg dennem fremmerst ij slag
At dieris Gods kunde komme mig thill mag,
Naar jeg kunde dennem med Falskhed beuisse
De stod icke mandelig fremmerst ij Spidze,

----- 297

Ennd vaer mig Gud tha saa blidt
Hannd vendte1) mig Suerige med samme Stridt
Enndog thett varett enn stackett Stund
thi Verden bedrog mig mangelundt
Dog vaar jeg Konning ij dissze threj Riige
Inngenn lod jeg vere min lige, [2a]
Jeg forsmaade baade Mennisker og Gud
Fordi dreffs jeg aff Rigett udt,
Jeg actett slett intett huad jeg bedreff,
Jcke heller mine egen Ord Segell eller Breff,
Medt ingenn2) hollt jeg Loffue eller Leijghde,
Thi begijnnte mine egen mod mig att feijde,
Aff hvilke jeg drebte og slog ihiell
Saa mangenn Mand mod rett og skiell,
Udj Stokholm giorde jeg itt ijnckelig Mordt,
Som ehr vell viit offuer Verden spord,
Jeg lod affhugge saa mangen mandt
Ther Gud haffde undt mig Sverrigis Landt
Jeg loffuit dennem fast3) med Haandt och Mundt
At vere dennem god aff Hiertens Grundt.
Jeg loffuit dennem med Breff at vere dennem godt
Dog de haffde brut mig saare emodt,
Og soer ther paa4) enn kongelig Eedt,

Och ikke her effter vilde være thennem vredt.
Ther paa annamit jeg Sacramenthe
At thendt Pact5) eij skulle vere forglemte6) [2b]
Ath jeg gjorde medt dennem iit ijnckelig Badt
Mitt paa Gaden ij Stockholms Stadt
Jeg lod affhugge threj Bisper med dieris Skare,
Dog de foruentet sig ingen Fare
Ther thil Ridder och Adell halffferisinds tiue
Och flere om jeg skal icke liuffue,
Foruden Borger og fattige Suenne,
Som pleier dieris Herrer met thro at thiene

* * * * *
- - - - - 298

Threi dage lod jeg ligge dieris Kroppe paa Strede
Ther for saa mand Øijene monne veede1)
Siiden lod jeg slebe dennem aff By,
Saa Røg och Støff stod op ij Skij
Saa lod jeg brennde dennem ij iit Boell
Jeg throéde mit Hierte var haarder end Stoell,
Siidenn lod jeg graffue aff Jordenn op,
Her Steenn Sturis døde Krop,
Jeg lod hannem brende som mange monne sie,
Min Grumhed vilde jeg saa lade bethie, [3a]
Siidenn reiste jeg thill Danmarck igienn
At thale med Sibret min gode Venn
Der jeg skulle ij Nijdals Kloster gieste
Med megiiit Folck och mange mine Heste,
Der lod jeg sencke same Stundt
Abbeden sielff siette ij2) falske Fundt,
Denn thidt de fra Alterett ginge,
Og Guds Legeme nijlige thell dennem ringe,
Jeg lod dennem thage og binde som Suin,
Och rettet dennem ud efter Vilgen min,
Jeg lod dennem sencke udj3) Vandt,
Som jeg hos samme Kloster fandt,
Saadanne Grumhed haver ingen førre hørd,
Thi er min Røct saa viit offuer Verden førdt,
Thett er icke mueligt att sig4) eller skriffue
Saa mangen man jeg haffuer hugett5) aff Liiffue
Jeg sparde huerhen Pisp6),7) eller Prest,
Ridder og Suenne som mig thiente nest8)
De skulle liide och holde ij ære9)
Aff thennem ville jeg intet got lære, [3b]
Jeg lod mig daare aff Quinde Raadt
Thi gaar thet mig nu ilde som lenge vaar spaadt
Mitt Rigens Raadt holde10) jeg for Spott
11) Undte dennem af Hiertett12) intet gott,

* * * * *
- - - - - 299

Enn1) Quinde som de monne Sibret kalle
Hun vaar min Radgiffuer offuer2) alle,
Hun raade mig baade Dag og Natt
thill umuelige3) Sise och megen Schatt
Thill mangenn Forbuud och daglig Toldt,
och thill att gjøre huer mand ouernoldt,
Huo som der lerer3*) at finde,
Hvad Sibret hun vaar for enn Quinde
Enn Hugersker4) vaer hun ij Amsterdam
Før hun kom hiid saa faa hun Skam,
Hun siden i Berghenn enn Krugerske5) bleff
Mangen ij hendis Hus stor Sijnnd bedreff,
Men siden hun kom thill Kiøbinghaffnn
Dannmark thil Skade og euig ugaffnn
Saa fick hun unnder siig Riiger och Lanndt
Och vilde sette Seder paa Quinde och mandt, [4a]

Effther thendt gamble Hollandz Sæd,
Hvor manndt nijder ikke for Quindenn Fredt
Hendis Regiment saa ij Landet stod
At Danmark fanger thet aldrig boédtt,
Hun raade mig mett de Lijbske ath thrette
Fordi de viille mig sette thill Rette
De ville mig hverken sise eller tholde,
Jkke heller mig før6) dieres rette7) Herre8) holde,
Men haffde jeg bleuen ij Danmark9) hijllist10)
Fuld vell skulle jeg haffue giort dennem fullist,11)
De actett denne12) Magt ij Dannemark at fange
Som de begieredt att haffue forlange,
Men haffde de Magten13) ij Dannemark faaett
Fast vere14) dett ij Lanndet staaett
Før Tysk bliiffuer Dansk then15) huldt och god
Før voxer Figenn Fruct paa Hijlle-Rodt
Thi raader jeg Danske aff Hierte och act,
Di holder ikke med de Lijbske och16) Tijske Pact,

----- 300

Hues de dieris Rige1) thill Tijske2) sla,
Fuld ilde ville3) dett ij Dannemarck gaa,
Vaaer jeg ij Dannmarck lediig og frj
Jeg vilde haffue Lijst medt Tijskene at Krij
Nu haffuer Gud skickett mig under sin Vrede
For jeg lod Sibret mig saa ilde lede, [4b]
Huo Sibret vilde haffue slagett ihiell,
Jeg gaff thet Mact uden Sag och Skieli,
Kercker4) og Kloster dem lod jeg skennde
At dieris Gods kunde komme mig til Hende
5) och Disk monne jeg eij spare,
Jeg thenckte fuld lidet paa Sielens Fare,
Jeg thog fra Bisper, Ridder og Suenne
Thet jeg hauffde burd dhennem med at lønne,
Jeg sparde eij Bunde eij6) Kiortel graa
Eij Stodere7) eller Kierlinger8) som sad i Vraa
Jeg actede mig saa ij Dannmarck at vennde
At thet skulle spørges thill Versens Ende,
Jeg lod og sla en skenndelig Mønt
Som aldrig vaer før ij Danmark begijndt
Jeg kalledis Konng Glipping9) ij same Stund,
For jeg fanndt først paa then falske Fundt.
Suerd og Spiud lagde jeg aff
Jeg badt Bonnden bæere Kiep og Staff
Ther eij kunde være aff stærkere thræ
Ennd mand kunde brijde i10) sønder for sine11) Knæ
Konning Kiep kalledis jeg12) af undersatterne mine13) alle
Som14) thog til fra mig att falle, [5a]
Jeg thog Skatt af alle15) det Bonden otte
Fordie kunde vi eij blifue Saatte
Jeg sparde eij Gaas som laae paa Reede
Men ville dennem have naar de vaare feede,
De skattede mig af alt det Penninge galt,
Baade af Queg, Miel og Malt

----- 301

Og Herrerne som1) offuer andre hafde Magt
Vilde jeg fortrenkt og ødelagt,
Paa thet att allting skulle komme til mig
Och ingen skulle have noget got for sig,
Min Gud han var mig sieldenn ij Sindt2)
thet fanger jeg nu daglig at finde,
Huad Gudt thilhørde lod jeg legge3) øde,
At Prester eij skulle4) haue dieris Fødde,
Jeg vilde vere Herre allenne5) offuer mitt Rige

For ingen rmandt saa vilde jeg vige
Jeg mennte jeg haffde giortt Rett og skiel
Een Biskop jeg fangede, som een thtræll,
Jeg skiøtte eij Kirkenes Loug og fridt
Men Henndis Priuilegier lagde jeg nedt,
Thett Kirckens6) var giffue7) udj gammell Dage
Actett jeg allesammen8) fra Hende att thage,
Jeg forbød thendt fattige att lere Bog
At ingen skulle bliiffue viis eller klog, [5b]
Jeg forbød9) dennem som lidde nødt
At gaae omkring och tigge10) sit Brødt
Jnngen lod jeg vere god for siig
Thi ganger thet nu ilde for mig
Aff Ridderskabett begierede jeg en Gaffue
Een Guiden for huer deres Bønder som de monne haffue
Paa thett dieris Bønder skulle komme til mig,
Og mod dieris Hosponde11) opsette sig.
Min act blev spildt ij same Stundt
Som jeg oplagde medt min falske fundt,
Fogder anntuordett jeg Leenn och Slott
Och Adelen undte jeg slett intet gott
Jeg meente saa best att heffne min Harm,
Naar jeg giorde Adeleenn fattig og Arm,
Ath de eij mig skulle staae emodt
Om jeg actede Dem at sla for fodt

----- 302

At de skulle bliffue saa slet forlagt,
Thi jeg haffde mere end dieris Magt,
Jeg bad dennem mange Svenne holde,
At de skulle icke min thijnge thole,
At jeg kunde Sag med dennem faae,
Som icke vilde efter min Vilge gaa,
Thi det vaar allt min eniste1) Sædt
At ingen for mig skulle nijde fredt,
Naar jeg thill nogen fik onnder grundt2)
Jeg lod dem mjrde som anndre Hunndt3) [6a]
Jeg actede huerken Loug, Rett eller Dom
Aldrig var nogen saa riig4) eller from
Hollænder och [Skalcke]5) dennem holdte6) jeg fram
Riget til Skade mig selv7) til stor Skam
Jeg lod foruise baade Quinde og Mandt
Alle dennem som boede paa Amager Landt
Hollender lod jeg ther strax opsette
Thi jeg ville icke med Sebret thrette
Ther saaer de icke udenn Erther [och]8) Bønner
Som før voxte Korn thet skiønne,
Med urett lod jeg mange døde
Fordi kom jeg ij denne møde.
Jeg sparde eij Viduer som vaar udj Nødt,
Eij faderløse Børn som vidtørffte Brødt,
Men huad9) jeg videre her om skriffue
Eftterdi jeg erh endnu10) udj Liffue
Og de mine Gierninger haffde hørt og siett
thi kannd jeg icke blive forgeet,
Ouer de gierninger som jeg haffuer giort
Maa ijnnekes baade Himmel og Jordt
Blant alle Tienner11) fandz icke min Lige
Som12) ville før13) i Gierningen14) viige
Phallaris. Selle15) och andre flere
Dennem kunde jeg16) eij nermer regere [6b]

----- 303

Nu ehr jeg rømppt aff Danmark udt
Fordi jeg acted huerken Mennesken1) eller Gudt,

Nu raade dett Gud huor det monne gange,
Jeg frijgter thet vil mig blive bange
Naar jeg skall komme for Guds2) Dom,
Gud naade mig thet3) jeg udj Verden kom,
Hvor thet skal gaae her effter met mig,
Thet kan huer merke og skriffue for sig.

Her endis Konning Christians 2 Historia och Krønicke.